

Thomas Agerholm

Leder af Musicalakademiet Fredericia, der fra 1.1.2015 blev en del af Den Danske Scenekunstskole.

Af Thomas Rosendal Nielsen

Interviewet fandt sted på Musicalakademiet i Fredericia d. 29. september 2014.

Musicalakademiet er en treårig uddannelse indenfor musical, der bygger på tre ligestillede hovedfag: sang, dans og drama. Agerholm blev indledningsvist bedt om at beskrive, hvilken betydning 'performance' har på uddannelsen.

Det er faktisk en svær størrelse at definere, performance. Det er jo en størrelse, der hele tiden flytter sig. Hvad er performance, og hvad vil det være som uddannelse? Jeg kan ikke sige, hvad en studieplan for en performanceuddannelse skulle indeholde.

Meget teater i dag, og især moderne måder at se musicals på, der snakker vi om performance her på stedet, når vi skal lave projekter. Det kan være teaterkoncerter og forestillinger, der har mere konceptuelt fokus, og hvor man bruger kompetencer fra de grundlæggende uddannelser som det at stå på en scene med rumfornemmelse og replikføring, finde sin personlige egenart, osv. Der kan være projekter, der har performanceelementer, fordi vi blander forskellige stilarter; vi blander det at synge og danse og spille skuespil, og vi undersøger genren.

For mig er det vigtigt at slå fast, at vi er en grunduddannelse i musical. Der er rigtigt meget, man skal nå at lære, hvis man skal kende sin musical, fx ift. repertoirekendskab: det er vigtigt, at vores studerende lærer at kende sine klassikere. Vi oplever i Danmark, at vi også er nødt til at undervise vores studerende i genren, hvor jeg tror, at i fx USA er det mere indgroet. Og her kan jeg godt mærke, at vi er nødt til at dykke

lidt længere ned i oprindelsen, både i operetten og sangspillet, og så tage fat i Gershwin, Cole Porter, Rodgers and Hammerstein og så videre, for jeg tror faktisk, det er det fundament, man skal bygge videre på, når man skal videreudvikle genren på sigt. Så hvis man gerne vil ud og lave en musical, hvor man sprænger alle rammer, så skal man vide, hvad det er for nogle rammer, man sprænger, også som udøvende kunstner. For du kan godt få en sanger ind på en musical, som måske har gået på konservatoriet og er en anden type sanger, men hvis det skal fungere i et teatralisk udtryk, så er det også rigtigt godt at have nogen, der ved, hvad det er genren kan, og hvad genrens ophav er. Vi bruger performance i den forstand, at vi leger med genren i nogle projekter, hvor vi prøver at kombinere forskellige teatraliske udtryk mere konceptuelt.

Rent koreografisk sker der også rigtigt meget lige nu inden for vores genre, især indenfor det alternative og ny-cirkus. Der er rigtigt meget akrobatik og gymnastik i koreografiene, helt sikkert noget, der er udsprunget af Cicque de Soleil og store shows, hvor man bruger det meget som effekter. Det er blevet mere et krav, at man vil bruge den form for performance i det teatrale udtryk, så det gør vi selvfølgelig også. Men det er vigtigt at slå fast, at man skal kunne det oprindelige før man bevæger sig ud i noget andet.

Sådan tænker vi jo ift. musical, og jeg tror også, man tænker sådan på skuespillerområdet, at man gerne vil være med til at flytte grænserne for, hvad teaterformen kan, man vil gerne undersøge formen, også på uddannelsesniveau, men det er bare vigtigt også at holde fast i, at de studerende vi arbejder med skal lære formen at

kende, de skal lære nogle basale teknikker, før de kan begynde at sprænge rammerne.

Thomas Agerholm understreger, at han udtaler sig som ekspert på musical-området og ikke på performance-området, men fremhæver særligt genrekombinationer som en måde at udvikle nye udtryk.

Hvis man ville lave en moderne opsætning af en klassiker, kunne man bruge performancekunsten som et teatralisk greb på en tekst eller en forestilling eller et musikalsk værk. Det kunne man få en masse fedt ud af. Men alfa og omega er at få defineret, hvad en performancekunstner er, og hvad en performancekunstner skal kunne, og det synes jeg er svært.

Måske ser jeg en performancekunstner som én, der blander stilarterne. Men ligesom os og ligesom skuespillerskolerne arbejder man med den enkelte studerendes personlige, kunstneriske udtryk: hvad har den enkelte på hjerte, hvad har den enkelte at fortælle? Hvilken form, den enkelte så bruger til at komme igennem med sit talent, vil så manifestere sig på forskellige måder, alt efter hvilken uddannelse man har taget. Hvis man er uddannet som musical-performer, så bruge man jo sin musikalske, fysiske og skuespillermæssige kompetencer til at stå på scenen og være musical-kunstner og kan indgå i mange forskellige sammenhænge, det samme kan skuespillerne jo. Man har en værktøjskasse med en masse redskaber og kompetencer, som man kan gå ud med, og jeg er tilhænger af, at stedet, hvor man rigtigt lærer at være scenekunstner, det er faktisk ude i teaterbranchen. Man lærer det rigtigt meget af erfaring.

Agerholm påpeger, at der er nogle grundlæggende ting, et håndværk, man skal lære, for at have forudsætningen for at gå ud i branchen og leve som udøvende kunstner, uanset hvilken form for teateruddannelse, man tager.

Jeg tror, at meget af håndværket for en

performeruddannelse er det samme, som det er på skuespillerskolen, eller det er her hos os. Det vil blande mange af de samme ting. Jeg forestiller mig, at det vil være en fysisk uddannelse, hvor man arbejder rigtigt meget med krop, og man arbejder rigtigt meget med at tænke alternativt og søge andre veje i kunstneriske udtryk over en bred kam. Det kan både være kunst i det hele taget, fx street art eller gadekunst, det kunne også være noget med, hvordan man i sociale medier og andre steder leger med kunstneriske udtryk, så vel som man kan lave en teaterforestilling. Jeg tænker at en performanceuddannelse ligger i et mellemland mellem at uddanne sig til at være kunstner og at uddanne sig til at være skuespiller eller musical-artist.

Det kunne jo godt være, at en performanceuddannelse ikke var en grunduddannelse, men en kandidat? På en kandidat ville man kunne tage både dem, der har en bachelorgrad i en scenekunstuddannelse – om man er musiker eller man er skuespiller – og med sådanne forudsætninger indenfor scenekunst tage en overbygning, hvor man arbejder videre i en retning, som er specialiseret indenfor noget, der hedder performance. Man kunne også forestille sig, at man på bacheloren tager nogen ind på en performancelinje, hvor man laver mange af de samme ting, som man laver på en teaterskole som os, og hvor man kombinerer et grundforløb med nogle mere specialiserede tekniske fag. Det kommer igen meget an på, hvad man tænker, at en performanceuddannelse er.

Agerholm blev derefter spurgt om Musicalakademiet har undervisere med kompetencer indenfor performance-området.

Især indenfor kropsfag og bevægelsesfag og inden for dans har vi flere undervisere, som er eksperimenterende, men samtidigt kender deres ophav. Som er uddannede fx balletdansere, men som bruger deres kompetencer bredere. Især i kropsfagene, men

også indenfor stemmefaget – en stemme er jo en stemme. Også indenfor det dramatiske felt, har vi nogen tilknyttet, som vil kunne undervise i det. Dramaundervisere er jo meget forskellige, nogle er instruktører, andre er mere pædagoger, andre er selv udøvende skuespillere, så det er jo et meget bredt felt af undervisere, vi har. Vi har også tilknyttet nogle enkelte akademikere, som underviser i historie, og som jeg ved kender til mere end musical-historie.

Det er vigtigt at have et fagligt grundlag at arbejde videre fra, men hele problematikken i vores diskussion er, at vi ikke har defineret, hvad en performance-uddannelse er, eller hvad det er, den skal. Hvad er en performance-kunstner? Måske er det meget naturligt, at vi ikke kan, for det er måske hele ideen, at en performancekunstner ikke er noget, man definerer som noget bestemt, men noget, der kan være mange forskellige ting. Man er tilbage i, at det er den enkelte studerendes egenart, man vil udvikle, den enkeltes talent, den enkeltes kompetencer og de historier, der er i hver enkelt person. Om de er sangere, eller de er musikere, eller de er skuespillere, eller de er performancekunstnere: det må komme an på, hvor deres individuelle talent bedst bliver forløst.

Musical-akademiets arbejder løbende med kunstnerisk udvikling, og Agerholm præsenterede perspektiverne i det ift. en eventuel performanceuddannelse.

Vi har et samarbejde med Fredericia Teater og deres udviklingsafdeling, som hedder Uterus, der udvikler nyt musikdramatisk materiale. Det er ned til tekstforfatter, komponister, altså på det rent dramaturgiske plan, men det kan også være en undersøgelse af et koncept for en forestilling, hvor man hiver nogle skuespillere og nogle performere ind i en blanding og undersøger: hvad kan det her materiale, hvad for et visuelt udtryk kan man skabe? Der vil være en mulighed for at bruge performancekunstnere i det regi, hvor man udvikler på musicalgenren.

Det kunne være et projekt, hvor man ville undersøge, hvad teaterkoncert-formen kan, eller hvad den traditionelle musical-fortælling kan: hvordan kan man sprænge rammerne? Det kunne også være indenfor koreografi: hvordan udvikler man koreografiske koncepter eller menneskets visuelle udtryk, hvor det både kunne være performancekunstnere eller nycirkus-artister.

Men igen kommer det an på, hvad en performancekunstner er. Vi er en grunduddannelse, hvor man lærer et håndværk, og hvor performance er en vej at gå, en specialiseret vej, og man kan diskutere, hvorvidt det skal være et grundforløb eller en kandidat. Hvis man fx har en nycirkusuddannelse og en skuespilleruddannelse og en konservatorieuddannelse og en musicaluddannelse; hvis du finder de bedste af dem, der er uddannet inden for de områder – eller nogen som har læst dramaturgi, men som gerne vil noget mere udøvende og gerne vil performancevejen – så kunne man sætte et skarpt hold af nogen, der har nogle kompetencer, der kunne eksperimentere med genrerne, udvikle på formen og sprænge rammerne for, hvad det teatraliske udtryk kan. I et uddannelsesforløb hvor de selv som performancekunstnere er i centrum.

Agerholm forestiller sig grundlæggende en performanceuddannelse som en tværfaglig uddannelse, lidt på samme måde som Musical-akademiet, men uden forhåndsbindinger på bestemte discipliner, som fx sang og dans. Ift. specifikke uddannelseselementer foreslår han:

Kunstkritik. Videnskabsteori ved jeg ikke, måske er det nødvendigt i en bacheloruddannelse, men kunsthistorie og kunstkritik vil være oplagt, det kunne jeg godt tænke mig at give mine egne studerende. At kunne tage stilling til samfundet og verden vi lever i. At have en forståelse for kunst er både inspirerende for kunstnerne, samtidig med at det giver nogle

gode kompetencer i at tage ansvar for det samlede udtryk i den anden ende.

Vi underviser i musical-historie. Vi har haft Michael Eigtved til at undervise her, som er specialiseret indenfor musical-området, og han kommer så for eksempel og fortæller vores studerende om, hvordan en forestilling er bygget op. Vi har også haft en dramaturg, der også underviser i musical-historie, for vi mener, at det selvfølgelig også er vigtigt for vores studerende at have en dramaturgisk og en historisk forståelse for, hvad det er man laver.

Agerholm fremhæver Musical-akademiets styrkepositioner som tværfaglig indsigt og et bredt netværk på nationalt og internationalt niveau, der også ville kunne bidrage til en performanceuddannelse.

Vi har et stort internationalt netværk, fordi vi er en ny uddannelse, der ikke fandtes før 2000, så vi er den eneste uddannelse af vores art i Danmark. Vi har været nødt til at gå ud og spejle os i uddannelser, der ligger udenfor landets grænser, både i Europa, men i særdeleshed i USA og England, hvor man er meget specialiserede indenfor vores område. Og det netværk af professorer og universiteter, som vi har kendskab til i dag, samt det netværk af udøvende kunstnere i New York og i England, som vi også nyder rigtig godt af som uddannelse – der vil være virkeligt mange kompetencer i det, der ville være oplagte at bruge i en performanceuddannelse. Det er jo på tværs af alle mulige fagkompetencer.

Jeg skal ikke tage æren af at have etableret netværket, men gør selvfølgelig rigtig meget for at vedligeholde det. Vi er medlem af noget, der hedder MTEA, Musical Theatre Educators Alliance. Vi har været en del af ledelsen de sidste år, og det er et kæmpe internationalt netværk, hvor vi mødes med skoler fra hele verden og er på konferencer nogle gange om året. Derigennem møder vi andre, der uddanner, udøvende kunstnere og folk, der har spillet

på Broadway og har taget ph.d. og alt muligt indenfor vores område. Indenfor det netværk har man kunnet få forbindelse til nærmest hele den globale branche indenfor vores område. Så det har været en meget vigtig grundsten og et meget vigtigt udstillingsvindue for os, at kunne garantere en faglig kvalitet, fordi vi hele tiden har kunnet spejle os med dem i verden, som er de allerbedste inden for lige netop det her.

Vi har dels nydt rigtig godt af at have nogen til at holde masterclasses for os, så vi både som undervisere og leder på institutionen ser, hvordan man arbejder på højeste niveau. Vi har også været værter for en MTEA-konference her i Fredericia i samarbejde med en skole i Hamborg, hvor vi har haft en 50-60 amerikanere og englændere og folk fra hele Europa til at se vores skole og holdt et seminar på en uge.

Når jeg møder mere overordnede spørgsmål som: hvad vil være det rigtige her, hvad vil være det bedste, så kan jeg bare skrive til fx professor og head of PennState's musical-uddannelse Cary Libkin; hvad mener han vil være godt at gøre her, hvordan gør I på jeres uddannelse, hvordan eksaminerer I i sådan og sådan, hvor meget praktik har I osv.?

Musical-akademiet henter således inspiration fra sine internationale forbilleder, men er samtidigt bygget op over det, Thomas Agerholm kalder "den gode danske model" med en lille skuespillerskole i tilknytning til et producerende teater. Fordelen ved det er bl.a. et meget stærkt håndværksmæssigt fokus, og Agerholm ser ingen problemer i at kombinere det med eksamensformer og struktur hentet fra de internationale universiteter.

Man tager meget få ind på uddannelsen, sådan at man kan give mesterlærerfokus til den enkelte, for det er den enkeltes udtryk, der er det vigtige. Den model har vi adopteret på musical-akademiet, vi tager også kun otte ind om året, vi har også et teater vi spejler os i, og hvor vores studerende kan spejle sig i de færdiguddannede

musical-performere, og hvor der produceres meget musical. Så niveauet, de skal hen til, kan de gå over og se på teatret om aftenen. Og så har vi været i USA og taget alle de bedste ting fra bacheloruddannelser på universiteterne; hvad er det for nogle fag man tilbyder, hvad er det for en evalueringspraksis, man har, hvad er det en eksamenspraksis, man har, hvad er det for nogle pædagogiske redskaber, man bruger, for at få den bedst mulige kontinuerlige træning på uddannelsen. Og så har vi kombineret det, for mange af de amerikanske uddannelser, vi har spejlet os i, har haft mellem 30 og 60 studerende pr. årgang. Vi gør det samme, men har bare kun de otte. Det er lige ned til sådan noget som pilates, yoga, alexander-teknik, helt grundlæggende støttefag, som vi kalder det, til hovedfag og det vi kalder bifag, som er en slags kompetencefag. Vi har den her meget universitetsprægede struktur i vores studieplan. Og vi ligger ret godt ratet på internationalt plan, fordi vi er en specialiseret uddannelse med få studerende og et attraktivt program.

Jeg vil ikke lyve og sige, at det ikke har været vanskeligt, men det er også fordi, det har skullet gå stærkt. Fra 2000 ca. til 2008, hvor vi siger, nu tager vi otte ind om året, her er den nye timeplan, og i dag har både en bestyrelse og et studienævn og et lærerråd og et elevråd, som spiller sammen. Vi har jo en demokratisk og gennemsigtig struktur, vi har evaluering halvårligt, og vi har eksaminer efter hvert skoleår, det er der heller ikke mange af de andre uddannelser, der har. Og hvordan det fremadrettet skal akkrediteres, det er jo spændende at se.

Musical-akademiet har også gjort sig gode erfaringer med at understøtte både holdkultur og mulighed for individuel profilering, bl.a. gennem udveksling.

Vi har gjort os gode erfaringer med alle de dele, og vi har også udvekslingsaftaler med universiteter i USA, hvor vi får nogen derovre

fra i en uge, og så har vi nogle studerende, vi kan sende af sted. Men selvfølgelig, da vi ikke har strukturen som en bacheloruddannelse, så kan vi ikke overføre et semester til en anden uddannelse. Det er vanskeligt, og det vil man i fremtiden kunne gøre meget mere gennemskueligt og mere muligt. Vi har haft ansøgninger fra franske, spanske og tyske studerende, som gerne vil komme her og tage et semester igennem ERASMUS-systemet, men hvor vi har måttet sige, det ville vi faktisk rigtigt gerne, det faglige kunne sagtens overføres, men det har ikke været praktisk muligt, fordi der er så meget, der skal på plads.

Agerholm sammenfatter i forhold til spørgsmålet om en eventuel performanceuddannelse:

Måske er hele meningen med performance-begrebet, at man ikke skal definere så klart, hvad det er. Men det er selvfølgelig en udfordring, hvis man skal lave en uddannelse. Det er ikke umuligt, så længe man uddanner mennesker med et eget personligt udtryk. Og det vil være meget ærgerligt at have defineret, hvilken form for performancekunstner, de skal være, før de starter, for så ved jeg ikke, hvor meget performancekunstnere, de bliver.